УДК 351.82

Г. Г. Ким

аспірант

Національна академія державного управління при Президентові України

ФОРМИ ДЕРЖАВНОГО НАГЛЯДУ НА РИНКУ НЕБАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

У статті визначено особливості здійснення державного нагляду на ринку небанківських фінансових послуг. Зроблено акцент на тому, що саме нагляд як форма управлінської діяльності обумовлює належний рівень оперативності в запобіганні виникненню ризиків фінансового сектору та усуненні їх наслідків. У цьому контексті здійснено порівняння контролю та нагляду на ринку небанківських фінансових послуг і акцентовано увагу на необхідності запровадження саме диспозитивної моделі регулювання, тобто впровадження нагляду. Виокремлено критерії, на яких повинні ґрунтуватися та будуватися форми державного нагляду. Обґрунтовано їх зміст та доцільність застосування. Проаналізовано інституційну складову здійснення державного нагляду на ринку небанківських фінансових послуг. Виділено повноваження та роль державних інституцій, що здійснюють пруденційний та консолідований нагляд. Розкрито основні засади правового закріплення нагляду на консолідованій основі, його методичну базу, принципи. Визначено особливості, принципи та зміст здійснення пруденційного нагляду. Запропоновано шляхи подолання проблем реалізації основних форм державного нагляду на ринку небанківських фінансових послуг.

Ключові слова: державний нагляд, ринок небанківських фінансових послуг, нагляд на консолідованій основі, пруденційний нагляд, Нацкмофінпослуг.

Розвиток фінансового сектору країни завжди має важливе значення для загальної економічної стабільності, а тому держава повинна приділяти достатню увагу регулюванню діяльності його суб'єктів. Українські реалії демонструють усталеність сегментації фінансового сектору на ринок банківських послуг та ринок небанківських фінансових послуг. Традиційно вважали, що саме банківський сектор є рушійною силою фінансового сектору, але останнім часом з появою нових форм організації фінансових відносин та регулювання фінансових потоків усе активніше став розвиватися саме небанківський сектор. Це викликало об'єктивну необхідність запровадження нових інструментів державного регулювання, які б цілком відповідали критеріям відкритості, прозорості та ринковості. Одним із таких інструментів став держаний нагляд на ринку небанківських фінансових послуг. На сьогодні він реалізується у формі консолідованого та пруденційного нагляду. Ефективність державного нагляду є дискусійною, останнім часом усе активніше обговорюють можливі напрями та шляхи оптимізації, удосконалення державного нагляду, у тому числі в межах численних стратегічних документів.

Пруденційний та консолідований нагляд як форма державного нагляду на ринку небанківських фінансових послуг стали об'єктом багатьох наукових досліджень українських та зарубіжних учених, зокрема таких, як В. Д. Базилевич, К. С. Бугор, О. С. Світ-

лична, М. І. Самсонов, М. І. Савлук, О. М. Христофорова та ін.

Метою цієї статті є аналіз форми державного нагляду на ринку небанківських фінансових послуг з погляду основних проблем його подальшого розвитку.

Державний нагляд на ринку небанківських фінансових послуг за своєю сутністю являє собою постійний моніторинг з боку відповідних уповноважених державних органів ступеня дотримання суб'єктами ринку законності при здійсненні ними своєї діяльності, метою якого є запобігання негативним тенденціям на ринку та забезпечення його стабільності. Незважаючи на свій "м'який характер", засоби державного нагляду мають декілька переваг перед більш жорстким інструментом державного регулювання — контролем.

По-перше, ідеться про характер здійснюваного державними органами регулювання — постійність нагляду зумовлює належний рівень оперативності в запобіганні виникненню негативних тенденцій та усуненні їх наслідків. Така собі превентивність нагляду дає змогу вільно розвиватися суб'єктам ринку небанківських фінансових послуг із розумінням того, що захист державою конкурентних умов відбувається постійно.

По-друге, у державному нагляді на перший план виходить мета забезпечення стабільності розвитку ринку небанківських фінансових послуг, дотримання законності, тоді як контроль, маючи більш імперативні засоби впливу на поведінку суб'єктів, має на меті відновлення рівноваги, притягнення

до відповідальності за порушення фінансової дисципліни.

По-третє, інструментарій здійснення державного нагляду складніший за методологічний інструментарій державного контролю. Головна відмінність тут полягає в оперативності здійснення нагляду, його всеохопному характері та глибині проникнення в діяльність суб'єктів господарювання. Поверховість державного нагляду забезпечить лише уявну рівновагу фінансового сектору, що може призвести до появи кризових явищ із важкими наслідками. Через це форми здійснення державного нагляду на ринку небанківських фінансових послуг повинні бути ефективними, але втілювати в собі багато різних аспектів та ґрунтуватися на критеріях оперативності, ефективності, раціональності, гнучкості, усебічності, повноти, прогнозності.

Критерій оперативності вимагає від форм державного нагляду не лише своєчасності у виявленні можливих порушень, а й швидкості реакції з боку державних органів щодо усунення подібних порушень шляхом спочатку м'якого впливу на суб'єктів ринку, а потім і жорсткого прямого регулювання їх функціонування.

Критерій ефективності передбачає насичення форм нагляду такими методами та моделями його практичної реалізації, які здатні максимально забезпечити стабільність фінансового ринку, втримати конкурентні умови діяльності його суб'єктів без додаткового втручання з боку держави.

При цьому критерій ефективності прямо зумовлює критерій раціональності – державний нагляд повинен здійснюватися шляхом оптимального використання наявних державних ресурсів, обсяги яких не мають перевищувати необхідного мінімуму для забезпечення стабільного розвитку фінансового сектору. Крім того, ці витрати не повинні перевищувати і розмір потенційної шкоди.

Критерій гнучкості форм державного нагляду належать безпосередньо до методологічного інструментарію, який ці форми наповнює. Гнучкість зумовлена ринковими коливанням та необхідністю держави завчасно реагувати на нові тенденції розвитку ринку небанківських фінансових послуг. Від спроможності держави реагувати на ринкові тенденції та створювати відповідні правові умови, що забезпечать розвиток прогресивних моделей фінансових відносин, залежить і спроможність держави впроваджувати більш прогресивні, ефективні методики нагляду.

Критерій усебічності зумовлює необхідність охоплення державними інституціями, що здійснюють нагляд, широкого спектру аспектів діяльності суб'єктів ринку небанківських фінансових послуг.

Якщо критерій усебічності передбачає охоплення увагою всіх без винятку опера-

цій, здійснюваних на ринку фінансових послуг, то критерій повноти стосується глибини такого охоплення. Під глибиною слід розуміти не лише увагу щодо дотримання законності здійснення тих чи інших процедур, а законності їх підстав та законності походження фінансових ресурсів.

Критерій прогнозності є важливим саме в контексті державного нагляду, оскільки вимагає від інструментарію, за допомогою якого цей нагляд здійснюється, можливостей та необхідності передбачення, прогнозування поведінки суб'єктів ринку небанківських фінансових послуг на найближче майбутнє [6, т. 1, с. 120–124]. Ідеться про прогнозування потенційних ризиків для стабільності фінансового сектору з боку фінансових установ. Нагляд, будучи постійним, забезпечує державні інституції необхідним обсягом інформації про поведінку різних суб'єктів ринку. Відтак, можна не лише визначити ступінь законності в діях суб'єктів, а й перспективність наближення ними в своїй поведінці на ринку до його порушення.

Отже, можна констатувати, що критерії, взяті за основу здійснення державного нагляду на ринку небанківських фінансових послуг, зумовлюють теоретико-методологічне забезпечення та наповнюваність форм його практичної реалізації.

Аналізуючи норми Закону України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг", ми дійшли висновку, що існує дві форми здійснення державного нагляду на ринку небанківських фінансових послуг:

- нагляд на консолідованій основі (ст. 16);
- пруденційний нагляд (ст. 29) [2].

Так, відповідно до ст. 16, нагляд на консолідованій основі — це нагляд за фінансовими групами з метою забезпечення стабільності фінансової системи та обмеження ризиків, на які наражається фінансова установа внаслідок участі у фінансовій групі, шляхом регулювання, моніторингу та контролю за ризиками фінансової групи. Нагляд на консолідованій основі на ринку небанківських фінансових послуг здійснюють:

- Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (далі – Нацкомфінпослуг);
- Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (далі – НККПФР).

Нацкомфінпослуг з метою здійснення нагляду на консолідованій основі має право визначати в межах фінансової групи підгрупи, що складаються принаймні з двох фінансових установ, та здійснювати за ними нагляд на субконсолідованій основі.

Нацкомфінпослуг з метою здійснення нагляду на консолідованій та субконсолідованій основі у своїх нормативно-правових актах має право встановлювати вимоги до фінансової групи, її підгруп щодо [2]:

- наявності ефективної системи корпоративного управління;
- наявності ефективної системи управління ризиками;
- наявності ефективної системи внутрішнього контролю;
- наявності облікових процедур, інформаційних систем, необхідних для забезпечення виконання вимог на консолідованій основі:
- складання та порядку подання консолідованої та субконсолідованої звітності;
- достатності регулятивного капіталу;
- економічних нормативів;
- лімітів та обмежень щодо певних видів діяльності, у тому числі щодо діяльності на території інших держав;
- порядку подання необхідної звітності та інформації.

Відповідно до Концепції консолідованого нагляду за діяльністю учасників небанківських фінансових груп, систему забезпечення нагляду на консолідованій основі може охарактеризувати такими складовими [1]:

- отримання відомостей про склад фінансової групи, правовий статус та фінансовий стан учасників;
- отримання безпосередньо через уповноважену особу фінансової групи чи від учасників фінансової групи фінансової звітності;
- аналіз структури фінансової групи, її учасників, системи управління всередині групи, системи управління ризиками в діяльності її учасників;
- встановлення додаткових пруденційних нормативів, обов'язкових до виконання як фінансовою групою загалом, так і окремими її учасниками зокрема;
- проведення планових та позапланових перевірок діяльності учасників небанківської фінансової групи;
- отримання в установленому порядку та строки фінансової звітності учасників небанківської фінансової групи та/або консолідованої фінансової звітності;
- отримання інших відомостей та документів, відповідно до повноважень органу державної влади, необхідних для виконання органом державної влади покладених на нього функцій;
- застосування до небанківської фінансової групи та її членів санкції в порядку, передбаченому законодавством України, за порушення встановлених обмежень.

До основних принципів консолідованого нагляду можна зарахувати:

- проведення аналізу операцій між учасниками небанківської фінансової групи з огляду на надання переваги економічному сенсу таких операцій над формою їх юридичного оформлення;
- аналіз консолідованої фінансової звітності та встановлення ефективних методів мінімізації ризиків діяльності небанківсь-

- кої фінансової групи здійснюється уповноваженою небанківською фінансовою групою особою;
- консолідований нагляд НКЦПФР за діяльністю небанківських фінансових груп ґрунтується на аналізі поданої уповноваженою особою небанківської фінансової групи, консолідованої звітності та економічних нормативів, визначених та розрахованих на основі інформації про операції учасників групи в межах відповідної групи, операції учасників групи з компаніями, які є учасниками інших небанківських фінансових груп, а також на основі звітності та економічних нормативів, які подаються безпосередньо учасниками групи як емітентами та професійними учасниками фондового ринку [1];
- наявність та ефективне застосування уповноваженою особою групи заходів мінімізації негативного впливу неплатоспроможності учасників небанківської фінансової групи на діяльність інших учасників групи.

Основними методиками, які можуть бути застосовані для запровадження системи консолідованого нагляду, вважають:

- Порівняльний аналіз загальної суми капіталу небанківської фінансової групи із сумою розмірів обов'язкових законодавчих вимог до мінімальних капіталів кожного з учасників групи на підставі наявної інформації за результатами подання такої інформації про діяльність небанківської фінансової групи в консолідованому вигляді.
- 2. Порівняльний аналіз загальної суми капіталу небанківської фінансової групи із сумою розмірів обов'язкових законодавчих вимог до мінімальних капіталів кожного з учасників групи на підстав; наявної інформації за результатами подання такої інформації про діяльність небанківської фінансової групи у неконсолідованому вигляді.
- 3. Визначення учасників небанківської фінансової групи, операції та угоди яких призвели до виникнення негативних наслідків та змін, зокрема, у сумарному регуляторному капіталі небанківської фінансової групи, підвищення рівнів ризику у діяльності як окремих учасників небанківської фінансової групи, так і самої групи.
- 4. Здійснення аналізу зв'язків та діяльності учасників небанківської фінансової групи в частині зіставлення обсягів та періодичності участі учасників небанківської фінансової групи у правовідносинах з іншими учасниками такої небанківської фінансової групи до обсягів та періодичності участі учасників небанківської фінансової групи з особами, які не є учасниками такої небанківської фінансової групи.

- 5. Здійснення як НКЦПФР на рівні відповідних актів законодавства, так і уповноваженою особою небанківської фінансової групи на рівні внутрішніх документів небанківської фінансової групи розробки на підставі даних моніторингу діяльності окремих учасників небанківської фінансової групи, групи в цілому, консолідованих показників діяльності групи.
- 6. Визначення обсягів впливу операцій та угод учасників небанківської фінансової групи, які не були враховані при опрацюванні результатів діяльності та формуванні консолідованої звітності небанківської фінансової групи й негативно вплинули на стан її показників [1].
- 7. Опрацювання Нацкомфінпослуг та особою, яка надає консолідовану звітність, результатів діяльності небанківської фінансової групи, з виокремленням та подальшим наданням особою, яка надає консолідовану звітність про результати діяльності небанківської фінансової групи, пояснень, з'ясування причин невідповідності показників діяльності небанківської фінансової групи стандартам та правилам, заходів, які можуть бути спрямовані на усунення негативних наслідків невідповідності показників діяльності небанківської фінансової групи та механізмів запобігання їм у майбутньому.
- 8. Застосування до небанківської фінансової групи механізмів, аналогічних із механізмами впливу на діяльність окремих суб'єктів фондового ринку, санкцій та інших заходів (застосування санкцій та заходів індивідуальної дії) відповідно до законодавства.
- 9. Розробка уповноваженою особою небанківської фінансової групи системи управління ризиками групи з урахуванням специфіки складу учасників групи, притаманних ризиків, емпіричного досвіду роботи учасників групи та вимог законодавчих актів.

Що стосується пруденційного нагляду, то він, відповідно до ст. 29 Закону України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг", є складовою загальної системи нагляду, що проводиться органами, які здійснюють державне регулювання ринків фінансових послуг, і базується на регулярному проведенні оцінювання загального фінансового стану фінансової установи, результатів діяльності системи та якості управління нею, дотриманні обов'язкових нормативів та інших показників і вимог, що обмежують ризики за операціями з фінансовими активами [2].

Основні засади пруденційного нагляду регулюються Розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 15.07.2010 р. № 585 "Про затвердження Концепції запровадження пруденційного нагляду за небанківськими фінансовими установами та Програми

розвитку системи пруденційного нагляду за небанківськими фінансовими установами" [2].

Враховуючи особливості діяльності небанківських фінансових установ, неможливість для пересічного клієнта здійснювати ефективний моніторинг фінансового стану та діяльності фінансових установ, Концепція передбачає, що страховики, недержавні пенсійні фонди, кредитні спілки та їх клієнти мають заохочуватися до пруденційної (обачливої) поведінки при прийнятті рішень щодо фінансової послуги (prudential person). Відповідно до вказаної Концепції, пруденційний нагляд — це система наглядових процедур Держфінпослуг за дотриманням фінансовою установою пруденційних правил, яка дає змогу зменшити наглядове навантаження на фінансові установи, діяльність яких не несе загрози невиконання зобов'язань перед існуючими клієнтами, і посилити наглядові зусилля за установами, діяльність яких є чи може бути загрозою для виконання таких зобов'язань. Пруденційні правила – кількісні та якісні показники, нормативи та вимоги щодо ліквідності, капіталу й платоспроможності, прибутковості та якості активів, ризиковості операцій, якості систем управління й управлінського персоналу, додержання правил надання фінансових послуг тощо. Підставою для оцінювання фінансових показників та нормативів є звітність, підготовлена на базі Міжнародних стандартів фінансової звітності (далі – МСФЗ) з урахуванням вимог Держфінпослуг. Оцінювання нефінансових показників (щодо системи управління, розкриття інформації, ринкової поведінки тощо) здійснюють шляхом перевірки дотримання встановлених вимог з урахуванням принципу суттєвості. Держфінпослуг у процесі розвитку системи пруденційного нагляду поступово переходить від фокусування наглядового процесу на перевірках дотримання фінансовою установою детальних вимог та правил до оцінювання внутрішньої системи управління ризиками фінансової установи. Із цією метою Держфінпослуг заохочуватиме застосування фінансовими установами внутрішніх моделей, побудованих з дотриманням встановлених принципів. Це дасть змогу зменшити системний ризик при застосуванні стандартного для всіх установ підходу шляхом більш точного врахування профілю ризику кожної фінансової установи [5].

Основними напрямами пруденційного нагляду національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, є додержання встановлених критеріїв і нормативів щодо: ліквідності; капіталу та платоспроможності; прибутковості; якості активів і ризиковості операцій; якості систем управління та управлінського персоналу; додержання правил надання фінансових послуг. Необхідність та

доцільність здійснення пруденційного нагляду за напрямами, передбаченими цією статтею, визначаються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг.

Відповідно до Концепції запровадження пруденційного нагляду за діяльністю професійних учасників фондового ринку, основними цілями пруденційного нагляду є забезпечення реалізації єдиної державної політики, захист активів інвесторів і, як наслідок, посилення довіри інвесторів до фондового ринку України, запобігання настанню неплатоспроможності професійних учасників фондового ринку через застосування відповідних заходів шляхом:

- формування системи оцінювання ризиків у діяльності професійних учасників фондового ринку та управління ними;
- встановлення особливостей організації та проведення внутрішнього аудиту (контролю);
- контролю за платоспроможністю, ліквідністю та прибутковістю професійних учасників фондового ринку;
- запобігання виникненню системних ризиків на фондовому ринку з метою забезпечення стійкості й надійності всього ринку в цілому;
- розробки принципів корпоративного управління професійних учасників фондового ринку;
- прогнозування майбутніх фінансових результатів на основі аналізу отриманої інформації.

Таким чином, підсумовуючи викладене вище, можемо зробити висновок, що форми державного нагляду на ринку небанківських фінансових послуг зумовлені особливостями механізмів функціонування цього ринку, специфічними статусом його учасників та виключною важливістю для держави забезпечення стабільності розвитку фінансового сектору. Відтак, державний нагляд можна характеризувати як досить складний, але досконало не оформлений структурно процес моніторингу діяльності суб'єктів ринку небанківських фінансових послуг з погляду дотримання ними законності, а також пошуку можливостей підвищення цими суб'єктами власної фінансової стабільності. Таким чином держава намагається делегувати частину повноважень щодо забезпечення стабільного розвитку фінансового безпосередньо самим фінансовим установам.

Висновки. Підсумовуючи викладене вище, доходимо до розуміння, що система сучасного вітчизняного державного нагляду на ринку небанківських фінансових послуг побудована таким чином, щоб максимально мобілізувати обмежені державні ресурси та зусилля суб'єктів ринку для його поступового стабільного розвитку в межах правового поля. У цьому відображається й

важливість та влучність вибору форм нагляду. Нагляд на консолідованій основі, особливо з урахуванням імплементації у вітчизняну практику міжнародних стандартів фінансової звітності, робить ефективним моніторинг законності діяльності фінансових установ, а також дає змогу прогнозувати можливі негативні явища на ринку в середньостроковій та короткостроковій перспективах. У свою чергу, пруденційний нагляд, що здійснюється на основі врахування ризиків розвитку ринку капіталів в Україні, забезпечує не лише власне функцію нагляду, а й втілює ще стимулюючу функцію держави як регулятора фінансового сектору. Саме тому подібний синтез цих форм нагляду робить його на сьогодні ефективним настільки, наскільки це можливо в сучасних умовах. Але слід розуміти, що головною метою розвитку цієї системи є поступова імплементація європейських стандартів державного нагляду на ринку небанківських фінансових послуг, що є результатом проголошеного курсу на інтеграцію України в ЄС.

Список використаної літератури

- 1. Про схвалення Концепції консолідованого нагляду за діяльністю учасників небанківських фінансових груп: Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 07.06.2012 р. № 795.
- 2. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12.07.2001 р. № 2664-III [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2664-14/paran351#n351.
- 3. Про Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку: Указ Президента України від 23.11.2011 р. № 1063/2011 [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1063/2011.
- 4. Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг: Указ Президента України від 23.11.2011 р. № 1070/2011 [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1070/2011.
- 5. Про затвердження Концепції запровадження пруденційного нагляду за небанківськими фінансовими установами та Програми розвитку системи пруденційного нагляду за небанківськими фінансовими установами : Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 15.07.2010 р. № 585.
- 6. Христофорова О. М. Теоретичні аспекти функціонування пруденційного нагляду / О. М. Христофорова, К. С. Бугор // Наука й економіка. Хмельницький, 2009. Вип. 3 (15). Т. 1. С. 120—124.

Стаття надійшла до редакції 02.06.2015.

Ким Г. Г. Формы государственного надзора на рынке небанковских финансовых услуг

В статье определены особенности осуществления государственного надзора на рынке небанковских финансовых услуг. Сделан акцент на том, что именно надзор как форма управленческой деятельности обуславливает надлежащий уровень оперативности в предупреждении возникновения рисков финансового сектора и устранении их последствий. В этом контексте осуществлено сравнение контроля и надзора на рынке небанковских финансовых услуг и акцентировано внимание на необходимости внедрения именно диспозитивной модели регулирования, то есть внедрение надзора. Выделены критерии, на которых должны основываться и строиться формы государственного надзора. Обосновано их содержание и целесообразность применения. Проанализирована институциональная составляющая осуществления государственного надзора на рынке небанковских финансовых услуг. Выделены полномочия и роль государственных институтов, которые осуществляют пруденциальный и консолидированный надзор. Раскрыты основные принципы правового закрепления надзора на консолидированной основе, его методическая база, принципы. Определены особенности, принципы и содержание осуществления пруденциального надзора. Предложены пути преодоления проблем реализации основных форм государственного надзора на рынке небанковских финансовых услуг.

Ключевые слова: государственный надзор, рынок небанковских финансовых услуг, надзор на консолидированной основе, пруденциальный надзор, Нацкмофинуслуг.

Kim H. The Main Forms of Non-Banking Financial Services Market State Supervising

The features of non-banking financial services market state supervising were determined. The attention on the fact that it is a form of administrative supervision determines the appropriate level of efficiency in preventing the risk of financial sector and eliminating their consequences was made. In this context was made the comparison of control and supervision of non-banking financial services market. The main attention was paid to neediness of introducing discretionary regulation model of non-banking financial services market state supervising more than imperative. The criteria which should be based and built on the form of non-banking financial services market state supervising were determined. Their content and appropriateness of using was grounded. At the article the institutional component of non-banking financial services market state supervising was analyzed too. Highlighted the powers and role of state institutions which existed the prudential and consolidated supervision. The basic principles of legal adjusting of consolidation method of non-banking financial services market state supervising, its methodological framework principles were determined. The features, principles and content of prudential method of non-banking financial services market state supervising were analyzed.

Within the article the author suggested basic techniques that can be applied to the introduction of consolidated supervision system, and the basic directions of prudential supervision of the National Commission for State Regulation of Financial Services Markets as to the compliance with the established criteria and standards on liquidity; capital and solvency; profitability; assets quality and risk of operations; quality of control and personnel management systems; compliance with the rules of providing financial services, were identified.

The ways of overcoming problems of implementation of the basic forms of non-banking financial services market state supervising were proposed.

Summarizing the study the author concludes that the forms of state supervision in the non-banking financial services market are conditioned by the specifics of the mechanisms of operation of this market, specific status of its participants and exceptional importance for the state to ensure the stability of the financial sector.

Key words: state supervision, non-banking financial services market, state supervision on a consolidated basis, prudential state supervision, The National Commission of State Regulating the Financial Services Markets.